

Enhedslisten

Notat om dagpengeaftalen

Indhold

1. Løftebrud: En usolidarisk dagpengeaftale	2
2. Hvem skal betale?	4
3. De uløste problemer.....	5
4. Lov processen.....	6
5. Kommenteret gennemgang af dagpengeaftalens enkeltelementer.....	7
6. Fagbevægelsens dagpengekrav	19
7. Et trykt og solidarisk dagpengesystem – Enhedslistens vision	20

1. Løftebrud: En usolidarisk dagpengeaftale

Til trods for løfter, håndslag og alliancer i valgkampen er et flertal på Christiansborg nu blevet enige om at tage flere penge fra de ledige og nyuddannede for at finansiere endnu en lappeløsning på dagpengeproblemet. Jeg synes ikke det er rimeligt, at de arbejdsløse skal rydde op efter det rod, som V, K og Dansk Folkeparti lavede i 2010. Konklusionen må være, at der skal tilføres væsentligt flere penge, således at regningen ikke havner hos de ledige, hverken helt eller delvist. De har allerede betalt rigeligt.

Jeg mener ikke problemet er løst. Mere end 60.000 har mistet deres dagpengeret siden 2013. 40 % af dem er enten på kontanthjælp, arbejdsmarkedsydelse eller uden forsørgelse. I øjeblikket mister 1400 om måneden deres dagpengeret, svarende til mere end 17.000 på årsplan. Ifølge forligspartierne vil deres løsning føre til at 2000 færre vil miste dagpengeret, så regnestykket er nemt – og skræmmende!

Dagpengeforliget løser på ingen måde dette problem. Dagpengeperioden er stadig kun 2 år. Der kræves stadig 1 års arbejde af de seneste tre for at genoptjene dagpengeret. Der er ikke rettet op på den massive nedskæring perioden med supplerende dagpenge. Sandheden er, at socialdemokraterne har bundet sig til VKO's dagpegereform, mod nogle mindre forbedringer som de arbejdsløse selv finansierer hovedparten af. Kampen for et trygt og solidarisk dagpengesystem fortsætter.

Finn Sørensen, Arbejdsmarkedsordfører, Enhedslisten

Fakta

- Der vil fortsat falde 10.000+ ud om året – hvis konjunkturerne ikke bliver bedre.
- Dimittender skal sættes ned på 71,5 %, svarende til 1.885 kr. mindre om måneden (22.620 kr. om året). Hertil kommer tre karensdage svarende til 1.305 kr. mindre om året.
- Alle arbejdsløse skal betale med 3 karensdage om året, svarende til 2.481 kr. om året. Langtidsarbejdsløse, som har fået dagpenge i 4 ud af 8 år, mister en hel måneds dagpenge.
- De arbejdsløse skal samlet betale 1 milliard kr., partier skal kun tilføre 300 millioner kr.
- Der spares fortsat 3 milliarder kr. årligt på dagpenge om året sammenlignet med 2013.

Ingen grundlæggende ændringer

Der ændres ikke grundlæggende på det 2-årige dagpengesystem. Der er fortsat kun dagpenge i 2 år, men man kan udskyde sit udfald med op til et år, hvis man får noget arbejde. Der skal stadig genoptjenes et helt års fuldtidsarbejde for at få fornyet sin ret til to års dagpenge. Det står i skarp modsætning til den halvering af genoptjeningskravet, som fagbevægelsen og befolkningen har krævet. Der bliver ikke rettet op på nedskæringen af perioden med supplerende dagpenge, den bliver højst forlænget med nogle få uger.

Partierne bag dagpengeaftalen siger, at de har indført et moderne, langtidsholdbart og mindre bureaukratisk dagpengesystem. Men det er langt fra tilfældet. Det moderne består i et e-indkomstbaseret system, ikke i en ny model, der sikrer tryghed. Det langtidsholdbare er meget tvivlsomt, idet de ikke har løst problemet med de mere end titusinde, som falder ud. Om systemet bliver mindre bureaukratisk må tiden vise. Det er en fordel at nogle regler forenkles, men samtidig bliver der nye administrative problemer, som følge af e-indkomst. Noget af regelforenklingen

fratager de arbejdsløse nogle rettigheder, fx når passiv rygning ikke længere er en legitim opsigelsesgrund.

10.000+ falder ud årligt med aftalen

Aftalen siger, at antallet af personer som mister dagpengeretten reduceres med 2.040 personer i en situation med lav arbejdsløshed. I den nuværende økonomiske og jobmæssige situation, hvor ca. 17.000 mister dagpengene om året, betyder det, at der fortsat vil være mere end 10.000 arbejdsløse, der mister dagpengene hvert år. Dertil kommer, at de midlertidige lappeløsninger, der sikrede dem, som faldt ud en minimal indtægt, bortfalder. Det betyder, at endnu flere vil miste forsørgelsen på grund af kontanthjælpsreglerne, og ender i fattigdom.

Bemærk at kommissionen nævner et tal på 9.000, som falder ud i det nuværende system. Med dagpengekommisionens forslag reduceres dette tal til 6.400. Men det tal er beregnet efter en såkaldt normal økonomisk situation, hvor arbejdsløsheden er mindre (kaldet den strukturelle ledighed). Hvis vi derimod skal forholde os til virkelighedens tal, så viser beregningerne fra AK-Samvirke (deres tal rammer plet hver eneste gang), at 12. - 14.000 fremover vil falde ud årligt med mindre krisen og jobsituationen forandres radikalt. Hvis vi skal holde os til de seneste tal fra ministeren, så er der i øjeblikket 335 der mister dagpengene hver uge – svarende til mere end 17.000 på årsplan.

Tre karensdage til alle arbejdsløse

Alle arbejdsløse skal betale for aftalen med indførelsen af 3 karensdage, hvor man får en karensdag hver fjerde måned, hvis man ikke har haft 20 dages fuldtidsarbejde. Det giver en samlet besparelse på 310 millioner kr., og koster den enkelte arbejdsløse 2.481 kr. om året. Denne regel gælder også for dimittender, som får 1.774 kr. mindre om året.

Arbejdsløse, der er særlig ramt af jobmangel, straffes ekstra på pengepungen. Når man har modtaget dagpenge i 4 ud af 8 år, så mister man dagpengene i en måned. Det vil ramme de arbejdsløse, der bor i områder med stor job mangel, og folk i de brancher, hvor de permanente arbejdspladser ikke er normen.

Dimittenderne sættes voldsomt ned

Reduktionen af dimittendsatsen til 71,5 % skal samlet spare 580 millioner kr. Det betyder 1.885 kr. mindre om måneden, svarende til 22.620 kr. om året. Det er en myte, at nyuddannede får en stor økonomisk fremgang, når de går på dagpenge. Ifølge kommissionens egne tal har de studerende en gennemsnitlig indkomst på kr. 8.744,- i det SU typisk suppleres af erhvervsarbejde. Herudover er der mulighed for SU-lån på 3.020,- plus studierabatter, billigere bolig og transport. Lærlinge og elever, som udgør halvdelen af de studerende har en slutløn som er tæt på dagpengesatsen.

2. Hvem skal betale?

Regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne vil finansiere deres dagpengeaftale ved at tilføre 300 og lade de arbejdsløse betale 1 milliard kroner.

De arbejdsløse betaler for aftalen

Sådan finansieres de arbejdsløse dagpengeaftalen:

Indkomstbaseret optjening af dagpengeretten	-70
Løbende karenstage (1 dag ved høj ledighed hver 4. måned)	-310
Reduktion af dimittendsats for ikke-forsørgere (71,5 pct.)	-580
Tiltag for personer med omfattende brug af dagpengesystemet	-30
Mindreudgifter på tilstødende ydelser ift ny satsberegning og dimittendsats	<u>-10</u>
De arbejdsløse betaler i alt i besparelser	<u>-1.000</u>

Der er råd til bedre dagpenge

Der er sparet milliarder på dagpengene siden reformens gennemslag i 2013. I 2016 bruges der 3.5 milliarder mindre på dagpenge end i 2013. En tilbageførsel af de milliarder kunne sikre et trygt dagpengesystem.

Enhedslisten har masser af forslag i sit finanslovsudspil til at finansiere bedre dagpenge:

Indtægter

Tabel 2. Finansieringsforslag af Enhedslistens finanslovsforslag

Initiativ	Mia. kr.
1. Råderum	3,0
2. Annullere indkøb af kampfly	-
3. Rulle lettelse af topskat tilbage	4,6
4. Rulle lettelse af selskabsskat tilbage	5,0
5. Skat på finansielle transaktioner	5,0
6. Kapitalindkomst beskattes som arbejdsindkomst	5,8
7. Genindføre en formueskat	1,8
8. Millionærskat	3,3
9. Progressiv arveafgift	2,3
10. Skat på erhvervsdrivende fonde	0,6
11. Mere skat fra de multinationale virksomheder	1,0
12. Mere skat på Nordsø-olien	3,0
13. Kørselsafgift på lastbil-trafik	0,8
Indtægter i alt	36,1

Anm.: Indtægterne er for hovedparten opgivet som den varige umiddelbare virkning, dvs. den varige virkning før tilbageløb og adfærdsændringer.

3. De uløste problemer

- A. **Der mangler job til de arbejdsløse.** Der er 186.000, som forgæves søger arbejde (inklusive studerende som søger arbejde). Der er 120.000 arbejdsløse på dagpenge og kontanthjælp, der ikke kan få et job.
- B. **Mere end 10.000 vil falde ud af dagpengesystemet årligt** fremover, inklusive justeringerne. De mangler ikke incitament eller aktivering. De mangler job.
- C. **Der er ingen løsninger for dem der falder ud af dagpengesystemet.** Mere end en tredjedel vil ende uden forsørgelse på grund af kontanthjælpsreglerne, fordi deres ægtefælle har et job, de har friværdis i huset eller et sommerhus.
- D. **Der er ingen løsninger for dem der er faldet ud siden 2013.** Op mod halvdelen af de 60.000, som er faldet ud siden 2013, er fortsat uden indtægt, på kontanthjælp eller den midlertidige arbejdsmarkedsydelse, der udfases i 2016. De får ingen hjælp eller løsninger.
- E. **Genoptjeningsperioden er ikke halveret.** Det mest gennemgående krav, som har opbakning fra 2 ud af tre danskere, er en halvering af genoptjeningskravet til 26 uger. Det er der ikke gjort noget ved. Der er heller ikke ændret på reglerne om, at virksomhedspraktik, jobrotation og løntilskud ikke kan bruges til genoptjeningen.
- F. **De mere fleksible regler skal tilskynde de arbejdsløse til at jage lavtlønnede småjob.** Det skaber to problemer. Det ene er, at mange flere vil kæmpe om de samme job, som der i forvejen kæmpes om med udenlandsk arbejdskraft og kontanthjælpsmodtagere (forstærkes af regeringens kontanthjælpsloft). Det andet er, at der kommer et negativt pres på lønnen, fordi folk er villige til at underbyde lønnen og acceptere meget kortvarige job. Samlet vil det betyde flere kortvarige ansættelser, stærk vækst i vikarbranchen og mere utryghed for de fastansatte.
- G. **Partierne bag aftalen**, har aftalt at dagpengesystemet kun skal tilføres 300 millioner ekstra. Faktum er at der er brugt mere end 3 milliarder kroner mindre til dagpenge på finansloven for 2016 end i 2013, så det foreslåede er kun en minimal tilbageførelse af midler.
- H. **Dækningsgraden for dagpengene falder fortsat.** Dagpengenes dækningsgrad er faldet støt siden 1980, og udgør i dag mindre end 50 %. En effekt som forstærkes af skattereforens mindreregulering, som i 2023 vil have forringet dagpengene med yderligere 5 %. A-kassernes Samvirke har beregnet, at resultatet af den dårligere regulering af dagpenge svarer til at en arbejdsløs mangler 1 måneds dagpenge i 2023.

4. Lov processen

Forslagene fremsættes i foråret 2016, og partierne bag aftalen har besluttet følgende:

Ikrafttræden og indfasning

Reformen træder i kraft den 1. januar 2017. Nogle af elementerne i det nye dagpengesystem træder dog først i kraft den 1. juli 2017. Læs aftalen [her](#).

Følgende elementer kan træde i kraft 1. januar 2017:

- Ny fleksibel genoptjening af dagpengeretten. Forlængelsen vil dog skulle opgøres manuelt i a-kasserne det første halve år
- Harmonisering til 2 G-dage
- Ny sats for dimittender på 71,5 % (dog 82 % for forsørgere).
- En række forenklingsforslag, herunder færre gyldige grunde til at sige op og undgå karantæne i A-kassen, fx passiv rygning, fysisk vold og produktion af krigsmateriel ikke gyldig grund.
- Afskaffelse af særregler for førtidspensionister og ophævelse af tvungen udmelding af A-kasse ved pensionsalderen
- Ret til dimittenddagpenge ved uddannelse normeret til 18 måneder (også ved tre semestre)

Følgende elementer forventes at kunne træde i kraft 1. juli 2017:

- Indkomstbaseret optjening
- Beregning af dagpengesats
- Tilbagevendende karenzdage ved uafbrudt ledighed - 3 Karens dage om året (en hver fjerde måned)
- Månedsbaseret dagpengesystem med acontoudbetaling
- Modregning - de gældende regler for modregning af andet end lønindkomst fastholdes og digitaliseres yderligere.
- Digitalisering - fælles tællere
- Tiltag for personer med omfattende brug af dagpengesystemet – 1 måneds mindre dagpenge
- Forbrug af dagpenge i timer • Automatisk omforsikring af deltidsforsikrede

Følgende er ikke aftalt færdigt

- Supplerende dagpenge skal analyseres yderligere, for "at være opmærksomme på tilskyndelsen til kortvarig beskæftigelse. At en ny model for supplerende dagpenge og overskydende timer skal holdes indenfor aftalens samlede økonomi og samlede strukturelle beskæftigelsesvirkning".
- Regeringen vil nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, som skal se på dagpengesystemet for selvstændige. anbefalingerne fra arbejdsgruppen må ikke indebære højere strukturel ledighed, lavere strukturel beskæftigelse, svækkelse af de strukturelle offentlige finanser eller den finanspolitiske holdbarhed.

5. Kommenteret gennemgang af dagpengeaftalens enkeltelementer

Bemærk: de nummererede anbefalinger i overskrifterne referer alle til Dagpengekommissionens anbefalinger, som dagpengeaftalen referer til.

Beskæftigelseskonto med fleksibel genoptjeningsret (anbefaling 3.1)

Alle dagpengemodtagere får oprettet hver sin beskæftigelseskonto i a-kassesystemet. Alle arbejdstimer sættes ind på denne beskæftigelseskonto. Hver arbejdstime tæller dobbelt og kan bruges til at forlænge den 2-årige dagpengeperiode. Man kan også vælge at gemme timerne til genoptjening til en ny dagpengeperiode.

Hvis man f.eks. har arbejdet 3 måneder, kan dagpengeperioden enten forlænges med 6 måneder, eller man kan gemme de 3 måneders arbejdstimer, så de kan indgå i genoptjeningskravet på 1924 timer, og man mangler herefter 9 måneders / 1443 timers arbejde før man har ret til en ny dagpengeperiode.

Dagpengeperioden kan højst forlænges med 1 år til 3 år. det vil sige, at det er højst 6 måneders arbejde, der kan forlænge dagpengeperioden.

Hvis man forlænger dagpengeperioden tæller forlængelsen som en død periode, der forlænger referenceperioden på 3 år, hvor de 1924 timer skal være genoptjent.

De arbejdstimer, der er brugt til forlængelse af dagpengeperioden, kan ikke bruges til genoptjening af dagpengeretten.

Nuværende regler:

Dagpengeretten genoptjenes, når man har haft 1924 løntimer inden for de seneste 3 år. Før 2010 var kravet 962 timer inden for de seneste 3 år.

Enhedslistens kommentarer:

Den fleksible genoptjeningsret er en forbedring for de arbejdsløse, der er i stand til at skaffe sig nogle arbejdstimer, men den hjælper ikke de mange, der ikke er i stand til at finde arbejde inden for den 2-årige dagpengeperiode. De er lige så dårligt stillede som før, fordi det grundlæggende system er det samme:

- *en 2-årig dagpengeperiode,*
- *en 3-årig referenceperiode,*
- *1924 timers arbejdskrav inden for 3 år til genoptjening af dagpengeretten.*

Vores minimumskrav er uforandret 4 års dagpengeperiode og genoptjeningskrav på 962 timer.

Dagpengeretten optjenes på baggrund af lønindkomst (anbefaling 4.1)

Betingelsen for at opnå ret til dagpenge er, at man samlet skal have 12 måneders lønindtægt på mindst 212.400 kr. inden for de seneste 3 år. Det svarer til 17.700 kr. om måneden. Man kan højst bruge 17.700 kr. pr. måned, så der skal bruges mindst 12 måneder til at optjene dagpengeret.

For lønmodtagere, der i hele eller en del af optjeningsperioden har en lavere månedsløn end 17.700 kr. tager det mere end 12 måneder at optjene dagpengeret. En højere indtægt i en måned kan ikke opveje en lavere indtægt i en anden måned.

De 17.700 kr. reguleres årlig med satsreguleringsprocenten.

Den indkomstbaserede optjening af dagpengeret skal kun bruges ved førstegangsinplacering og ved ny indplacering, når dagpengeperioden eller referenceperioden er opbrugt. Ved genoptjening af dagpengeret skal der stadig anvendes løntimer.

Nuværende regler:

Dagpengeretten optjenes på baggrund af løntimer, hvor man skal have 1924 løntimer inden for de seneste 3 år. Kun arbejdstimer i medlemsperioder tæller med.

Enhedslistens kommentarer:

Her er tale om en betydelig forringelse. Forringelsen rammer de meget lavtlønnede med løn under 17.700 kr. om måneden, elever og lærlinge, hvis månedsløn også er under 17.700 kr. og lønmodtagere med vekslende arbejdstid med mange timer i en måned og få timer i en anden måned. Kommissionen vurderer, at ca. 800 personer årligt skal bruge mere end 12 måneder på at optjene dagpengeret.

Når genoptjening af dagpengeret stadig skal være timebaseret finder vi at det er en unødvendig og bureaukratisk ændring af optjeningsreglerne, der kun skader og ikke gavner noget som helst.

(Note: I dag er der mange, der bruger mere end 1 år på at optjene dagpengeret. Det skal undersøges, hvordan timelønnede vil være stillet med de nye optjeningsregler, og hvor mange der slet ikke kan optjene dagpengeret.)

Forbrug af dagpengeret (anbefaling 3.3)

Dagpengeforbruget skal nu opgøres i timer. Dagpengeperioden er på 2 år, der svarer til 3.848 timer. Hvis man f.eks. i en uge har fået dagpenge for 2 dage har man opbrugt 14,8 timers dagpenge.

Løntimer skal stadig fradrages time for time, og der skal bruges omregningsats, når timetallet ikke kan opgøres.

Nuværende regler:

Dagpengeforbruget opgøres i uger, hvor der er udbetalt dagpenge. Selvom man kun har fået dagpenge for en dag i en uge, bliver der trukket en hel uge af dagpengeperioden.

Enhedslistens kommentarer:

Her er en ubetinget og længe savnet forbedring. Det har altid været uretfærdigt, at dagpengeforbruget blev talt i uger, hvorimod opfyldelse af arbejdskravet til dagpengeret blev talt i timer.

Beregning af dagpengesats (anbefaling 3.2)

Dagpengesatsen skal beregnes på baggrund af 12 måneders lønindtægt. Til beregningen anvendes lønindtægten i de 12 måneder inden for de seneste 24 måneder, hvor indtægten er højest.

Hvis der ikke er 12 måneder med lønindkomst inden for de seneste 24 måneder, beregnes satsen på baggrund af gennemsnittet af månederne med lønindkomst inden for de seneste 24 måneder.

Til beregningen kan kun bruges skattepligtig løn fra udstøttet arbejde, hvor der indbetales AM-bidrag og ATP. Arbejdet skal være overenskomstmæssigt eller udført på almindelige løn- og arbejdsvilkår.

Der skal ikke og kan ikke ske ny beregning af satsen i samme dagpengeperiode.

Bestemmelserne om ret til en mindstesats på 82 % afskaffes.

Dimittender beholder deres ret til at få beregnet en individuel sats efter 6 måneder.

Nuværende regler:

Dagpengesatsen beregnes på baggrund af de seneste 3 måneder, hvor der ikke er udbetalt dagpenge eller andre ydelser, og hvor der har været løntimer i mindst 2/3 af perioden. Det vil sige at der skal have været mindst 320 løntimer for månedslønnede og mindst 296 timer for 14-dages lønnede. Når der er gået et år siden sidste beregning, skal der beregnes ny dagpengesats, hvis der er en beregningsperiode, der opfylder betingelserne.

Hvis der ikke er en periode, der opfylder kravet til beregning, skal der udbetales dagpenge med 82 % sats. Herudover kan man vælge at få dagpenge på 82 % sats, hvis ens individuelle satsberegning vil være lavere.

Enhedslistens kommentarer:

*Der er både fordele og ulemper ved de ændrede beregningsregler. Fordelene er, at der ikke længere **skal** beregnes dagpenge på baggrund af en 3 måneders periode hvor der er lav indtægt eller lønindtægt for mindre end fuld tid. Ulemperne er, at forudgående måneder med lav løn, kan bevirke at dagpengesatsen bliver lavere, selvom lønnen i de seneste 3 måneder har været så høj,*

at den berettigede til dagpengemaksimum. En anden ulempe er, at man ikke har mulighed for at få beregnet en højere sats i samme dagpengeperiode, men hænger på den lave sats.

Det er en klar forringelse, at retten til at få udbetalt dagpenge med en mindstesats på 82 %, afskaffes.

(Note: Vi skal have et par konkrete beregningseksempler. Det skal tjekkes om det er rigtigt forstået, at retten til en laveste dagpengesats på 82 % forsvinder, således at man kan risikere at få udbetalt dagpenge med en lavere sats end 82 %.)

Supplerende dagpenge (anbefaling 3.6)

Der er ikke indgået endelig aftale om supplerende dagpenge. Aftalepartierne er enige om, at der er behov for yderligere analyse og teknisk udredning af Dagpengekommissionens anbefaling.

Dagpengekommissionen anbefaler

- at supplerende dagpenge opgøres i måneder,
- at man ved start på ny dagpengeperiode får ret til 8 måneders supplerende dagpenge,
- at man kan optjene ret til supplerende dagpenge, selvom den nuværende ret til supplerende dagpenge ikke er opbrugt,
- at man optjener ret til 2 måneders supplerende dagpenge inden for loftet på 8 måneder, hver gang man har arbejdet i mindst 146 timer i en måned, hvor man ikke har modtaget offentlig forsørgelse,
- at hjemsendelser og arbejdsfordeling bliver undtaget af varighedsbegrænsningen,
- at mindsteudbetalingsreglen bliver på 2 dage pr. måned.

Nuværende regler:

- Supplerende dagpenge opgøres i uger.
- Man har ret til 30 uger med supplerende dagpenge inden for de seneste 104 uger.
- Når de 30 uger er opbrugt, får man ret til en ny periode med supplerende dagpenge, når man har haft 6 måneders arbejde. Månedslønnede skal have 6 måneder med over 130 løntimer i hver måned, 14-dages lønnede skal have 13 lønperioder med over 60 løntimer i hver 14-dages periode, og ugelønnede skal have 26 lønperioder med over 30 løntimer hver uge.
- Hjemsendelser, vejrlig og arbejdsfordeling tæller med i forbruget af de 30 ugers supplerende dagpenge.
- Mindsteudbetalingsreglen er 7,4 timer om ugen.

Enhedslistens kommentarer:

Det er en stor forbedring, at vejrlig og hjemsendelser ikke skal tælle med i forbruget af supplerende dagpenge. Vi håber, at det bliver vedtaget.

Der er tale om en meget beskeden forbedring, når kommissionen foreslår ret til 8 måneder med supplerende dagpenge. Det er 4 ½ uge mere end de nuværende 30 uger, og langt fra de tidligere 52 uger.

(Note: Det anslås i Dagpengekommissionens rapport, at 3 gange så mange som i dag, vil miste retten til supplerende dagpenge. Det skal begrundes hvorfor. Vi skal tjekke arbejdspapiret om supplerende dagpenge.)

Overskydende timer (anbefaling 5.4)

Der er ikke indgået aftale om overskydende timer. Aftalepartierne er enige om, at der er behov for yderligere analyse og teknisk udredning af Dagpengekommissionens anbefaling.

Dagpengekommissionen anbefaler, at reglerne om overskydende timer afskaffes. Begrundelsen er, at reglerne er bureaukratiske og svære at administrere.

Nuværende regler:

Alle løntimer udover 37 timer pr. uge skal afspadsres før der kan udbetales dagpenge. Der afvikles 37 timer pr. uge.

Enhedslistens kommentarer:

Det er en god ide, at afskaffe reglerne om overskydende timer.

Karensdage (anbefaling 3.4)

Der indføres 3 årlige karensdage, det svarer til én karensdag hver 4. måned. Karensdagen bortfalder, hvis man har haft mere end 20 dages fuldtidsarbejde i 4-måneders perioden. De 20 dage udgør 23 % af mulige arbejdsdage.

Man skal stå til rådighed i karensdagene, og karensdagene forbruger af dagpengere retten. Man kan ikke modtage andre overførselsindkomster i karensdagene.

Nuværende regler:

Karensdage findes ikke.

Enhedslistens kommentarer:

Enhedslisten tager skarpt afstand fra indførelsen af karensdage. De 3 årlige karensdage er en reel nedsættelse af dagpengesatsen med 1,15 % eller 2.481 kr. årligt. Det er sammen med den

voldsomme nedsættelse af dimittendsatsen den pris, som de arbejdsløse dagpengemodtagere skal betale for de beskedne forbedringer af genoptjeningsreglerne.

(Note: Vi skal have tal på, hvor mange, der vil blive ramt af karensdagene. I FOA er det anslået 1246, der vil blive ramt.

Nedsat dimittendsats (anbefaling 3.5)

- Dimittendsatsen for ikke-forsørgere nedsættes til 71,5 % af højeste dagpenge. Forsørgere skal fortsat have dimittendsats på 82 % af højeste dagpenge.
- Højeste dagpenge er 827 kr. pr. dag, 4.135 kr. pr. uge og gennemsnitligt 17.918 kr. pr. måned.
- 82 % er 678 kr. pr. dag, 3.390 kr. pr. uge og gennemsnitligt 14.690 kr. pr. måned.
- 71,5 % er 591 kr. pr. dag, 2.955 kr. pr. uge og gennemsnitligt 12.805 kr. pr. måned.
- Dimittenderne mister 1.885 kr. om måneden og 435 kr. om ugen. Det er en indtægtsnedgang på
- 12,8 %.

Nuværende regler:

Dimittendsatsen er 82 % af højeste dagpenge og er ens for forsørgere og ikke-forsørgere.

Enhedslistens kommentarer.

Det er helt uacceptabelt at forringe dimittenders økonomiske forhold så voldsomt. I forvejen får dimittender en sats, der er 18 % lavere end højeste dagpenge.

Kommissionens argument om, at dimittender har meget gunstige forhold, og at de får en betydelig indtægtsfremgang, når de overgår fra uddannelse til arbejdsløse dimittender, holder ikke. Elever og lærlinge har typisk en slutløn, der svarer til eller er højere end den nuværende dimittendsats på 82 %. Og studerende har typisk en indtægt, der består af SU-legat, lån og/eller erhvervsarbejde samt billigere bolig og transport og studierabatter, som alt sammen falder bort, når de er færdiguddannede.

Den lave dimittendsats vil gøre det mindre attraktivt at indmelde sig i a-kasse, og den vil øge risikoen for løntrykkeri.

Dagpengesystemet er et forsikringssystem, hvor der ikke skal skelnes mellem forsørgere og ikke forsørgere.

G-dage (anbefaling 3.8)

Antallet af G-dage nedsættes fra 3 dage til 2 dage.

Bestemmelsen om, at der ikke skal betales G-dage for ansættelsesforhold på under 3 måneder, annulleres.

Nuværende regler:

Ved afskedigelse og hjemsendelse skal arbejdsgiveren betale en dagpengegodtgørelse, G-dag, for 1., 2. og 3. ledighedsdag. Betalingen for en G-dag er højeste dagpengesats.

Den 1. januar 2015 trådte der en lovændring i kraft om, at der ikke skal betales G-dage for ansættelsesforhold på under 3 måneder. Ændringen skal indføres over 3 år.

Det er en betingelse for betaling af G-dage, at a-kassemedlemmet har været beskæftiget på fuld tid hos arbejdsgiveren i sammenlagt 2 uger, typisk 74 timer, inden for de seneste 4 uger.

En arbejdsgiver skal højst betale 16 G-dage til det samme a-kassemedlem i et kalenderår.

Enhedslistens kommentarer:

Administrationen af G-dagene er tidskrævende og besværlig både for a-kasserne, arbejdsgiverne og medlemmerne. Samtidig er der mange medlemmer, der må vælge mellem enten fortsat at have en tilknytning til en arbejdsgiver eller give afkald på G-dagene.

Derfor ønsker vi G-dagene afskaffet. Men da vi mener at det er rimeligt, at arbejdsgiverne bidrager til udgifterne ved afskedigelser, skal G-dagene erstattes af at arbejdsgiverne indbetaler en skat i lighed med lønmodtagernes AM-bidrag.

Tab af en måneds dagpenget (anbefaling 3.7)

Når man har modtaget dagpenge i sammenlagt 4 år inden for de seneste 8 år, mister man dagpenge i en måned, og dagpengeperioden bliver herefter på 23 måneder.

Hvis man når grænsen på 4 års dagpenge midt i en dagpengeperiode, bliver denne dagpengeperiode forkortet med en måned. Hvis man når grænsen i den sidste måned i dagpengeperioden, bliver den efterfølgende dagpengeperiode forkortet med en måned.

Der kan først ske ny forkortelse af dagpengeperioden, når man sammenlagt har modtaget dagpenge i efterfølgende 4 år.

Nuværende regler:

Der findes ingen regler om en måneds sanktion på grund af arbejdsløshed.

Enhedslistens kommentarer:

Vi tager skarpt afstand fra forslaget. Det er helt uantageligt, at dagpengemodtagere skal fratages en måneds dagpenge alene fordi de er arbejdsløse.

Forlængelse af optjeningsperioden og referenceperioden (anbefaling 5.1 og 5.2)

Aftalepartierne tilslutter sig kommissionens anbefalinger om, at den 3-års periode, hvor man optjener ret til dagpenge, og at den 3-årige referenceperiode, som den 2-årige dagpengeperiode ligger indenfor, kun kan forlænges på grund af 3 forhold, som er perioder, hvor der udbetales

- sygedagpenge
- barseldagpenge
- støtte til pasning af handicappet eller alvorligt sygt barn, eller en nærtstående døende person.

Hermed bortfalder de øvrige grunde til forlængelse af optjeningsperioden og referenceperioden.

Kommissionens begrundelse for, at disse forlængelsesgrunde fjernes, er at alt skal kunne digitaliseres, og at regler der kun anvendes af få personer, skal væk.

Nuværende regler:

Udover de forlængelsesgrunde, som skal bevares i følge kommissionen, kan optjeningsperioden forlænges med sammenlagt op til 2 år på grund af følgende forhold:

- sygdom eller uarbejdsdygtighed af mere end 4 ugers varighed,
- perioder med fravær på grund af barsel eller adoption,
- perioder med ansættelse i seniorjob,
- perioder med orlov, hvor der modtages voksenuddannelsesstøtte.

Udover de forlængelsesgrunde, som skal bevares ifølge kommissionen, kan referenceperioden forlænges på grund af følgende forhold:

- Perioder med fravær på grund af barsel eller adoption,
- Perioder med voksenuddannelsesstøtte,
- Perioder med sygdom eller barsel i løntilskudsjob, hvor der betales fuld løn under fraværet,
- Perioder, hvor et medlem efter eget valg deltager i studie- eller kompetencegivende uddannelse på ordinære vilkår, og som ligger forud for at medlemmet fylder 25 år,
- Perioder, hvor et medlem på baggrund af et uddannelsespålæg deltager i studie- eller kompetencegivende uddannelse på ordinære vilkår, og som ligger forud for at medlemmet fylder 30 år.

Enhedslistens kommentarer:

Digitalisering og påståede administrative lettelser bør ikke være årsag til forringelser for dagpengemodtagere. Det er klare forringelser når ansættelse i seniorjob og uddannelse med voksenuddannelsesstøtte ikke kan forlænge optjeningsperioden.

Det er ligeledes klare forringelser, når uddannelse med voksenuddannelsesstøtte, unges uddannelse og sygdom eller barsel i løntilskudsjob ikke kan forlænge referenceperiode

Herudover stilles der i modsætning til de nuværende regler krav om, at man skal have modtaget sygedagpenge eller barseldagpenge, for at perioderne med sygdom eller barsel kan bruges til forlængelse af optjeningsperioden.

Optjening til beskæftigelseskravet med andet end løntimer (anbefaling 5.3)

Aftalepartierne tilslutter sig kommissionens anbefalinger om, at kun de perioder og forhold, der kan digitaliseres skal tælle med til beskæftigelseskravet. Den eneste undtagelse er udenlandsk indkomst. Herefter kan følgende udover løntimer og uddannelse tælle med til beskæftigelseskravet:

- feriegodtgørelse,
- udbetalinger fra Lønmodtagernes Garantifond,
- perioder hvor tjenestemænd modtager rådighedsløn og tilsvarende ordninger på det private arbejdsmarked,
- perioder med forskning ved højere læreanstalter, hvis der er ydet midler, der svarer til overenskomstmæssig løn.

Nuværende regler:

Udover de forhold, som skal bevares ifølge kommissionen, kan der medregnes følgende til beskæftigelseskravet:

- beskæftigelse, der udføres af ulandsfrivillige i forbindelse med frivilligprogrammer, som der ydes bistand til efter lov om Internationalt Udviklingssamarbejde, eller privaterivilligprogrammer udført for humanitære organisationer, der er godkendt i henhold til ligningsloven,
- beskæftigelse, som ikke kan anses for selvstændig virksomhed, og hvor der ikke er indberettet løn- og indtægtsoplysninger til indkomstregistret, men hvor indtægten fremgår af medlemmets årsopgørelse,
- søgnehellidage i beskæftigelsesforhold,
- overenskomstmæssige fridage i beskæftigelsesforhold,

Enhedslistens kommentarer:

Det er forringelser, som kan få store konsekvenser for det enkelte medlems dagpengeret. Når man skal finde de sidste timer til beskæftigelseskravet, kan timer fra søgnehellidage og overenskomstmæssige fridage have afgørende betydning. Det er også helt uacceptabelt at arbejde som ulandsfrivillig ikke kan medregnes til beskæftigelseskrave. Og det er urimeligt, at arbejde der kan dokumenteres og hvor indtægten er opgivet til skattevæsenet, ikke kan medregnes.

Gyldige grunde til at afslå eller opsige et arbejde (anbefaling 5.5)

Kommissionen anbefaler, og ud fra aftaleteksten går vi ud fra at aftalepartierne tilslutter sig, at der fremover skal være følgende gyldige grunde til at afslå eller opsige et arbejde eller tilbud:

- helbred,
- transporttid,
- manglende pasningsmuligheder af børn eller andre familiemedlemmer,
- tab af supplerende dagpenge,
- manglende frigørelsesattest ved deltidsarbejde
- deltidsforsikredes arbejdstid
- pasning af handicappet eller alvorligt sygt barn eller døende nærtstående,
- arbejdsgiveres væsentlige misligholdelse af ansættelsesforholdet,
- aftale om fratrædelsesordning som alternativ til opsigelse,
- overtagelse af arbejde, uddannelse eller selvstændig virksomhed,
- aftjening af værnepligt.

Aftalepartierne vil helt afskaffe følgende 6 gyldige grunde til at afslå eller opsigte et arbejde:

- passiv rygning,
- produktion af krigsmateriel,
- fysisk vold fra samboende, der nødvendiggør flytning,
- flere arbejdsforhold,
- sammenfald mellem arbejde og bolig,
- arbejde, som efter sin art ikke normalt udbydes som hovedbeskæftigelse.

Nuværende regler:

Der er følgende gyldige grunde til at afslå eller ophøre med arbejde:

- helbred
- passiv rygning,
- transport
- manglende pasningsmuligheder af børn eller andre familiemedlemmer,
- overgang til efterløn,
- deltidsforsikredes arbejdstid,
- tab af supplerende dagpenge,
- arbejdsfordeling,
- frigørelsesattest,
- arbejde i udlandet,
- produktion af krigsmateriel,
- pasning af handicappet eller alvorligt sygt barn eller døende nærtstående,
- forhold på arbejdspladsen, hvor almindelige arbejdsretlige principper gør, at medlemmet ikke skal fortsætte med arbejdet,
- ægtefællens eller samleverens flytning for at overtage arbejde eller begynde på uddannelse,
- fratrædelsesgodtgørelse,
- fysisk vold fra samboende, der nødvendiggør flytning,
- ikke pligt til at overtage henvist arbejde,
- overtagelse af arbejde eller påbegyndelse af uddannelse eller selvstændig virksomhed,

- ophør i tilbud på grund af overtagelse af henvist arbejde,
- ophør i tilbud, hvis medlemmet inden for 6 uger skal: begynde på ordinært arbejde, starte i fleksjob, gå på barsel, overgå til efterløn, fleksydelse eller folkepension,
- er omfattet af arbejdsfordeling eller er hjemsendt på grund af vejrlig eller materialemangel,
- flere arbejdsforhold,
- sammenfald mellem arbejde og bolig, hvis medlemmet bliver opsagt fra boligen,
- ikke rimeligt tilbud efter Ankestyrelsens afgørelse,
- værnepligt
- arbejde, som normalt ikke udbydes som hovedbeskæftigelse, kan opsiges i særlige tilfælde efter Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Enhedslistens kommentarer:

Kommissionen begrundet sine anbefalinger om at afskaffe en række af de gyldige grunde med, at man finder mange af grundene forældede, overflødige eller reguleret af anden lovgivning.

Vi kan ikke se, at der er nogen som helst grund til at afskaffe over halvdelen af de gyldige grunde til at afslå eller ophøre med arbejde. De gyldige grunde gavner medlemmernes retssikkerhed og giver nogen sikkerhed mod vilkårlig administration. De gyldige grunde letter a-kassernes administration og medlemmernes muligheder for at få viden om deres rettigheder.

Det er totalt uacceptabelt, at passiv rygning, produktion af krigsmateriel og fysisk vold fra samboende, der nødvendiggør flytning, ikke længere skal være gyldige grunde til at afslå eller opsiges arbejde eller tilbud.

Ved nogle af de andre grunde, som kommissionen ikke har medtaget, er det rigtigt, at der kan være tale om overlap eller regulering af i andre lovregler. Men det er vigtigt at bevare dem lige netop under gyldige grunde for at reducere tvivlsspørgsmål, og styrke retssikkerheden. Der er ingen administrativ gevinst ved at afskaffe en række gyldige grunde, tværtimod vil det give usikkerhed i sagsbehandlingen og medføre et voksende antal klagesager.

Hverken med hensyn til gyldige grunde, optjeningsregler eller forlængelsesregler er der tale om regelforenklinger, men derimod om fratagelse af medlemmernes rettigheder.

Dimittenddagpenge efter uddannelse normeret til 18 måneder

Aftalepartierne er enige om at ændre reglerne således, at en person, der gennemfører en uddannelse, der er normeret til mindst 18 måneder, kan opnå ret til dagpenge på dimittendvilkår, selvom uddannelsens faktiske varighed er under 18 måneder. Det forudsættes at den studerende har fulgt studieplanen for uddannelsen og ikke en individuelt tilrettelagt studieplan.

I forhold til dimittendrettigheder er uddannelsen først afsluttet, når der er gået 18 måneder efter uddannelsens start. Det vil sige at karenperioden og efterfølgende dagpengeregler først starter den dato, hvor der er gået 18 måneder.

Nuværende regler:

Beskæftigelseskravet er opfyldt, når man har gennemført en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed.

Uddannelsen skal som fuldtidsstudium have en varighed på mindst 18 måneder eller 3 halvårige semestre.

Enhedslistens kommentarer:

Vi er meget tilfredse med, at der nu kommer en løsning på, hvornår man kan dimittere med ret til dagpenge som dimittend.

I årevis har der været en praksis, hvor gennemførelse af en uddannelse på 3 semestre opfyldte beskæftigelseskravet om 18 måneders uddannelse. Men i det sidste års tid har der været uenighed mellem embedsmænd og a-kasser og mellem embedsmænd indbyrdes, fordi der i 2014 og 2015 blev truffet afgørelser i klagesystemet om, at 3 semestre ikke var tilstrækkeligt til at opfylde beskæftigelseskravet, men at uddannelsen skulle vare fulde 18 måneder.

Aftalepartierne er nu kommet med en løsning. Uddannelse på 3 halvårige semestre berettiger til optagelse og dagpengeret som dimittend, men dimittenden må vente nogle dage eller uger efter den afsluttende eksamen på, at der er gået 18 måneder fra uddannelsens start, før han eller hun kan gøre brug af dimittendrettighederne.

6. Fagbevægelsens dagpengekrav

De danske lønmodtagere har igen og igen opstillet de samme krav til en forbedring af dagpengesystemet.

Initiativet dagpengeforalle.dk afholdt **fagligt topmøde** for tillidsrepræsentanter 20. oktober, og besluttede følgende krav:

- Lettere og fleksibel genoptjening af dagpengene – en uges arbejde skal give fire ugers dagpenge.
- Alle timer skal tælle med til genoptjeningen – også timer i virksomhedspraktik og løntilskud.
- Ingen forringelser kamufleret som karensdage eller lavere sats for dimittender/nyudd lærte.
- Supplerende dagpenge skal forbedres.
- Højere dagpenge – dagpengesatsen skal forhøjes, så dækningsgraden øges.
- Lige ret til dagpenge – optjening efter arbejdstimer, ikke efter lønnens størrelse.
- Ingen skal falde ud og ende i fattigdom.

LO og FTF's principper for et nyt dagpengesystem, april 2015:

1. Et nyt dagpengesystem skal sikre, at langt færre opbruger dagpengeretten end de ca. 14.000 personer, som pt. mister dagpengeretten hvert år. Antallet af personer, som opbruger deres dagpengeret bør ikke være højere end forudsat før dagpengereformen fra 2010.
2. Et nyt dagpengesystem skal være et forsikringssystem for alle lønmodtagere – på tværs af forskellige ansættelsesformer. Alle skal have mulighed for og gavn af at forsikre sig mod arbejdsløshed.
3. Det skal være nemmere at optjene og genoptjene dagpengeretten i et nyt dagpengesystem. Samtidig skal reglerne ændres, så ekstra arbejde altid forlænger retten til dagpenge i tilfælde af arbejdsløshed.
4. Dagpengesystemet skal fortsat bygge på et solidarisk forsikrings- og betalingsprincip, hvor alle betaler det samme, uanset ledighedsrisiko.
5. Et nyt dagpengesystem skal gøre det mere økonomisk attraktivt for lønmodtagerne at tage kortvarigt arbejde og deltidsansættelser m.m.
6. Dagpengesystemet skal fortsat bygge på klare rådighedsregler, der administreres af arbejdsløsheds kasserne, og som sikrer en rimelig balance mellem ret og pligt.
7. Dagpengesystemet skal fortsat være attraktivt for nyuddannede.
8. Et nyt dagpengesystem skal bygge på mere enkle og gennemskuelige regler, så de arbejdsløse kan forstå logikken og konsekvenserne af reglerne.
9. Et nyt dagpengesystem skal være et attraktivt og holdbart forsikringssystem for alle lønmodtagere. Dækningsgrad og regulering af dagpengene skal bidrage til dette.

Dagpengeforalle.dk

*Et trygt dagpengesystem forudsætter flere penge,
nul forringelser og at få falder ud*

7. Et trygt og solidarisk dagpengesystem – Enhedslistens vision

Titusinder af mennesker har mistet deres dagpengeret som følge af den katastrofale dagpengereform. Det har skabt større utryghed blandt alle lønarbejdere.

For kan vi regne med, at vi har noget at leve af, hvis uheldet er ude, og vi får en fyreseddel? Kan vi få det til at hænge sammen i den periode, hvor vi leder efter et nyt job, eller skal vi sælge den lejlighed, vi har sparet op til? Ender vi på kontanthjælp eller helt uden indtægt? Større utryghed ved arbejdsløshed rammer os alle, uanset om vi er i arbejde eller ej. Det vil Enhedslisten dæmme op for via et trygt, solidarisk dagpengesystem.

Den bedste tryghed skabes ved at der er arbejde og uddannelse til alle. Dette opnås bedst gennem en grøn omstilling af økonomien, hvor vækst og forbrug erstattes af kvalitet og hensyn til ressourcerne. I takt med denne omstilling skal arbejdet fordeles gennem nedsættelse af arbejdstiden således at ingen holdes uden for beskæftigelse. Indtil da er det under alle omstændigheder vigtigt at have en robust og tryk dagpengeforsikring med ret til forsørgelse. Det er vigtigt for den enkelte. Det er vigtigt for samfundet. Og det er helt afgørende for fagbevægelsens kamp for gode løn- og arbejdsvilkår.

Enhedslistens mener, at forsikrede lønarbejdere skal være garanteret en anstændig indkomst, hvis de bliver ramt af arbejdsløshed. Det skal de i hele den periode, hvor de aktivt leder efter et nyt job. Ingen skal kunne miste dagpengeretten uden at have fået tilbudt job eller uddannelse. Vi skal forhindre, at arbejdsløse bliver langtidsledige, men løsningen er ikke økonomisk pisk. Arbejdsløse skal ikke straffes, men hjælpes videre, når de har mistet jobbet.

Job- og uddannelses-garanti

Enhedslisten vil derfor indføre en job- og uddannelses-garanti, så dagpengemodtagere får tilbudt job eller uddannelse efter højst to års ledighed. Det kan lade sig gøre, hvis cirkulationen på arbejdsmarkedet øges, så langtidsledige kan rykke frem i køen. Vi foreslår to midler:

- Jobrotation målrettet langtidsarbejdsløse. Mere efteruddannelse til folk i arbejde, hvor langtidsarbejdsløse tilbydes det vikariat, der opstår.
- Arbejdsgivere skal have statsligt tilskud til at oprette såkaldte servicejob, der kan fungere som isbrydere for langtidsarbejdsløse.

Med en job- og uddannelsesgaranti vil ingen længere miste retten til dagpengene, hvis de har gjort, hvad de kunne, for at komme i arbejde og taget imod det jobtilbud, de har fået.

Dagpengeforhandlinger – Enhedslistens hovedkrav

I det nuværende politiske landskab bliver det svært at få opbakning til den vision. Der er desværre ikke opbakning blandt de andre partier til at sikre, at ingen uforskyldt mister deres dagpengeret.

Men Enhedslisten vil gå til forhandlinger om et nyt dagpengesystem for at slå for hver eneste forbedring, der kan skabe større tryghed for lønmodtagerne og bedre vilkår for dem, der er ramt af ledighed.

Konkret vil vi arbejde for:

Nemmere genoptjening af dagpengere retten

- Ret til dagpenge efter 26 ugers arbejde. Genoptjeningsretten nedsættes til 13 ugers arbejde.
- Jobrotation, løntilskud, nyttejob og virksomhedspraktik skal tælle med ved genoptjeningen.
- Perioder med uddannelse være "døde" perioder, der ikke tæller med i dagpengeperioden.

Bedre adgang til supplerende dagpenge

- Man skal kunne modtage supplerende dagpenge, så længe man står til rådighed for fuldtidsjob.

Højere dagpengedækning

- De planlagte indhug i dagpengenes dækningsgrad skal annulleres, og der skal indføres et højere maksimum-beløb for dagpenge.
- Aldersdiskriminationen i dagpengesystemet skal afskaffes, så unge får samme ydelser som ældre.

Længere dagpengeperiode

- Indtil der er etableret en job- og uddannelses-garanti, vil Enhedslisten støtte enhver forlængelse af den nuværende to-årige dagpengeperiode.

Meningsfuld arbejdsmarkedspolitik

- Jobformidling, efteruddannelse og opkvalificering skal erstatte kontrol og mistillid.
- A-kasserne skal spille en langt større rolle.